

O NASTAVI HRVATSKOGA JEZIKA U HRVATSKOME JEZIKU U NASTAVI

(Jadranka Nemeth-Jajić, *Hrvatski jezik u nastavi*. Split: Redak, 2018.)

Monografija *Hrvatski jezik u nastavi* Jadranke Nemeth-Jajić objavljena je u Splitu 2018. godine u izdanju nakladnika Redak. Knjiga sadrži 188 stranica problematizirajući izazove u suvremenoj nastavi hrvatskoga jezika i predstavljajući, kako to autorica u *Predgovoru* (str. 7–8) navodi, pandan njezinoj ranijoj monografiji *Hrvatski književnici u nastavi* (2011) zbog usmjerenosti na predmetno područje hrvatskoga jezika, no ipak s neizbježnim osvrtom i na nastavu književnosti. Sadržaj knjige obuhvaća deset poglavlja sastavljenih kao zasebne metodičke studije. Osam je poglavlja prethodno objavljeno u istaknutim zbornicima i časopisima, a dva su poglavlja prvi put objavljena u ovoj knjizi – *Prema suvremenoj nastavi hrvatskoga jezika te Književni i neknjiževni tekstovi u surječju novih obrazovnih koncepcija*. Sjedinjeni prilozi svjedoče o bogatu i vrsnu opusu metodičkih rasprava i ogleda koje je J. Nemeth-Jajić svojim dugogodišnjim predanim radom iznjedrila kao, rekli bismo, argumentiran i smion „odgovor na otvorena pitanja nastave hrvatskoga jezika” (str. 7), utemeljen na teorijskim izvorištima hrvatske metodičarske misli i osuvremenjen kritičkim, progresivnim i strukturiranim razrješavanjem izazova u praksi.

Prvo, uvodno poglavlje pod naslovom *Prema suvremenoj nastavi hrvatskoga jezika* (str. 9–37) propituje metodičke temelje i suvremene tendencije u nastavi hrvatskoga jezika. Autorica navodi metodičke pristupe koji su ubaštineni u nastavu hrvatskoga jezika, demistificira jednoznačna određenja nastave kao tradicionalne ili moderne i otkriva teorijske implikacije koje nisu realizirane u praksi napominjući da osuvremenjivanje nastave ne počinje reformskim pravcima, već je njezina uspješnost uvjetovana sjedinjavanjem triju sastavnica: nasljedovanjem bogate

i usustavljene teorijske potke, pravovaljanim odgovaranjem na postojeće, dugogodišnje izazove i ekspanzijom primjera dobre prakse. Kao prilog poglavlju dodan je popis znanstvenih skupova od 2007. do 2018. i izlaganja na njima koja su se bavila navedenim problematikama. U drugome poglavlju, naslova *Suvremeni metodički pristupi nastavi hrvatskoga jezika* (str. 39–54), autorica se detaljnije bavi komunikacijskim metodičkim pristupima zaključujući da se svi navedeni pristupi „isprepliću, prožimaju, dopunjuju” potičući „interakciju, višesmjernu komunikaciju i timski rad” (str. 41). Te pristupe opimjeruje nadasve korisnim primjerima iz prakse koji obrađuju teme iz funkcionalne stilistike, gramatike, leksikologije, povijesti jezika i tvorbe riječi. *Književni i neknjiževni tekstovi u surječju novih obrazovnih koncepcija* (str. 55–70) treće je poglavlje monografije. U njemu Nemeth-Jajić ističe pristup književnim i neknjiževnim tekstovima u obrazovnim dokumentima napominjući da neknjiževni tekstovi, iako zastupljeni u nastavnim programima i metodičkoj literaturi, nisu posve afirmirani u praksi. Uočivši navedeni jaz između teorije i prakse, autorica je iznijela teorijska uporišta za ugradnju neknjiževnih tekstova u obrazovni kontekst i ponudila sastavnice njihove školske raščlambe. Četvrtim poglavljem, naslova *Kritički osvrt na prijedlog predmetnoga kurikula Hrvatskoga jezika s podnaslovom Prilog stručnoj i javnoj raspravi o „Prijedlogu nacionalnog kurikulumu za nastavni predmet Hrvatski jezik”* (str. 73–81), autorica ističe problematične točke u prijedlogu predmetnoga kurikula o kojima se argumentirano očituje, a riječ je o nazivlju, strukturiranju predmeta, određivanju odgojno-obrazovnih ishoda, razini njihove usvojenosti i njihovu vrjednovanju, popisu predloženih književnih djela za cjelovito čitanje te naposljetku načinu pisanja Pojmovnika i korištenoj literaturi. Problematikom neknjiževnih tekstova u nastavi Nemeth-Jajić nastavlja se baviti u petome poglavlju, naslova *Čitanje neknjiževnih tekstova u metodičkome obzoru* (str. 83–94). Odgovara na pitanje zašto neknjiževne tekstove treba uključivati u nastavu hrvatskoga jezika. Štoviše, iznosi načine njihova uključivanja u nastavni proces s potkrjepom metodičkih postupaka primjenjivih za čitanje te vrste tekstova. Šesto poglavlje, naslova *Rasprava kao metoda poticanja i razvijanja jezično-komunikacijske kompetencije učenika u nastavi hrvat-*

skoga jezika (str. 95–105), u središte stavlja poticanje i razvijanje jezično-komunikacijske kompetencije metodom rasprave. Autorica se prvotno osvrće na položaj rasprave kao metode u nastavi Hrvatskoga jezika, a potom otkriva i njezine mogućnosti za implementaciju u školskome kontekstu. U sedmome poglavlju, naslova *Nastava hrvatskoga pravopisa* (str. 107–119), Nemeth-Jajić prihvatila se goruće problematike hrvatskoga jezika u široj javnosti, hrvatskoga pravopisa. Dodamo li tomu obrazovni kontekst koji je također predmet polemika, poglavito posljednjih godina, riječ je o izazovnome području. Budući da jezikoslovci nisu razriješili određene pravopisne dvojbe, autorica zaključuje da je i učenicima potrebno dopustiti pravo izbora, što pak od nastave iziskuje dodatne napore u vidu pojašnjavanja jezičnih i izvanjezičnih prijepornih točaka. Nadalje, autorica važnim smatra podjednako realiziranje svih zadaća nastave pravopisa, a posebno naglašava važnost kultiviranja upotrebe pravopisnih priručnika u nastavi, što pridonosi osvještavanju o obvezatnosti poštivanja pravopisne norme kao jedne od standardno-jezičnih norma hrvatskoga jezika. *Razvijanje jezične kulture učenika na primjeru engleskih riječi u hrvatskome jeziku* (str. 121–130) naslov je osmoga poglavlja, koje upozorava na preplavljenost hrvatskoga jezika anglicizmima, no autorica konciznom ekspertizom upućuje na model rada u kojemu nastavnici mogu zadati učenicima istraživački zadatak potičući ih na uočavanje tvorbenih potencijala materinskoga jezika. Model je oprimjeren zadacima iz novinarsko-publicističkoga stila koji aktiviraju složenije misaone procese, a rad na razvijanju učenikove jezične kulture, smatra Nemeth-Jajić, ključ je borbe protiv prodora engleskih riječi u hrvatski jezik. Devetim poglavljem, naslova *Informacijsko-komunikacijska tehnologija u nastavi hrvatskoga jezika* (str. 131–143), autorica navodi mogućnosti primjene informacijsko-komunikacijske tehnologije u nastavi gramatike na svim obrazovnim razinama: osnovnoškolskoj, srednjoškolskoj i visokoškolskoj, predstavljajući gotove sadržaje i alate, alate za izradu obrazovnih sadržaja, stranice s jezičnim savjetima i dostupnu korisnu literaturu na mreži. Završno, deseto poglavlje, *Udžbenička baština hrvatskih jezikoslovaca* (str. 145–184), može se smatrati zasebnim dijelom monografije s dvama potpoglavljima u kojima su obra-

đeni osnovnoškolski udžbenici Stjepka Težaka (str. 147–163) i srednjoškolski udžbenici Josipa Silića (str. 165–184), istaknutih jezikoslovaca koji su postavili temelje metodike hrvatskoga jezika i udžbeničkoga oblikovanja nastavnoga sadržaja. Na kraju knjige nalazi se bibliografska bilješka (str. 185–186) te bilješka o autorici (str. 187–188), a na kraju svakoga poglavlja napisan je popis literature.

Svojim vrijednim znanstveno-istraživačkim prinosima Jadranka Nemet-Jajić već dugi niz godina predstavlja nedvojbeni metodičarski autoritet, stoga je i njezina monografija *Hrvatski jezik u nastavi* poliptih poticajnih i studioznih rasprava i ogleđa kojima je autorica baštineći tradiciju hrvatskih metodičarskih dostignuća, no nadalje svojim ingenioznim, konstruktivnim, posvećenim i stručnim pristupom istaknutoj problematici, stvorila nove obzore promišljanja o nastavi hrvatskoga jezika utvrši tako put za sve buduće generacije studenata kroatistike, nastavnika, metodičara, ali i svih zainteresiranih za učenje i poučavanje hrvatskoga jezika.

Petra Božanić